

WOJEWODA POMORSKI

WK.I.431.22.2016.MK

Gdańsk, dnia 15 czerwca 2016r.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Nazwa i adres jednostki kontrolowanej	Starostwo Powiatowe w Lęborku
Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli	od 26 do 27 kwietnia 2016r.
Okres objęty kontrolą	od 31 sierpnia 2015r. do dnia kontroli
Kierownik jednostki kontrolowanej	Teresa Ossowska – Szara – starosta lęborski od dnia 10 lipca 2015r.
Skład zespołu kontrolującego	Marta Kaczmarek – inspektor wojewódzki w Wydziale Kontroli
Informacje wstępne Realizacja obowiązku przygotowania przez starostów systemu nieodpłatnej pomocy prawnej została uregulowana w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015r. o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej (<i>dalej: u.n.p.p.</i>) (Dz. U z 2015r., poz. 1255). Ustawodawca przewidział konkretne terminy do zawarcia stosownych porozumień oraz umów, a także wskazał sposób wyłonienia organizacji pozarządowych. Harmonogram poszczególnych terminów określa art. 26 <i>u.n.p.p.</i> W związku z czym: • porozumienia z gminami należało zawrzeć <u>do dnia 15 października 2015r. ;</u> • porozumienia z okręgowymi radami adwokackimi (<i>dalej: ORA</i>) i radami okręgowych izb radców prawnych (<i>dalej: OIRP</i>) <u>do dnia 31 października 2015r.;</u> • wybór organizacji pozarządowych powinien nastąpić <u>do dnia 15 grudnia 2015r.</u> • podpisanie wszelkich stosownych umów (z organizacją pozarządową, a także z wskazanymi adwokatami i radcami prawnymi) powinno nastąpić <u>do dnia 31 grudnia 2015r.</u> W celu realizacji obowiązku przygotowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej zarząd powiatu lęborskiego podjął następujące uchwały: ➤ Uchwała nr 90/2015 Zarządu Powiatu Lęborskiego z dnia 10.11.2015r w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu oferta na powierzenie realizacji zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu lęborskiego w 2016 roku (<i>dalej: uchwała nr 90/2015</i>).¹ ➤ Uchwała nr 92/2015 Zarządu Powiatu Lęborskiego z dnia 25.11.2015r. w sprawie powołania komisji konkursowej w celu zaopiniowania ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu lęborskiego w 2016 roku.²	
Ocena kontrolowanej	pozytywna

¹ Akta kontroli str. 21-22

² Akta kontroli str. 11-12

działalności

Ustalenia

Pozytywną ocenę skontrolowanej działalności uzasadnia zapewnienie przez powiat łębski mieszkańcom powiatu możliwości **korzystania z nieodpłatnych porad prawnych od dnia 1 stycznia 2016r. Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na właściwe przygotowanie realizacji świadczenia oraz funkcjonowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej.**

Na podstawie dokumentacji przedłożonej podczas kontroli dokonano sprawdzenia prawidłowości podjętych przygotowań w celu świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu łębskiego.

Liczba punktów przypadająca na dany powiat określona została przez mnożnik zdefiniowany w art. 20 ust. 4 *u.n.p.p.*³⁾. Zgodnie z powyższym powiat łębski zobowiązany był uruchomić trzy punkty nieodpłatnej pomocy prawnej. Z czego dwa prowadzone samodzielnie, w których pomoc prawną świadczyć będą adwokaci lub radcowie prawni. Natomiast jeden, stosownie do art. 11 *u.n.p.p.*, powiat powierzyć powinien wyłonionej w otwartym konkursie ofert organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego.

Procedura podejmowania czynności w przypadku punktów prowadzonych przez adwokatów i radców prawnych:

Ustalono, że powiat łębski, zgodnie z art. 26 ust. 2 *u.n.p.p.* w sprawie punktów, w których nieodpłatnej pomocy prawnej będą udzielać adwokaci i radcowie prawni, zawarł w dniu 29 października 2015r. porozumienie w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu łębskiego z Okręgową Radą Adwokacką w Koszalinie⁴, a następnie w dniu 30 października 2015r. z Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w Koszalinie⁵. Szczegółowa analiza porozumień wykazała, że nie określono w nich liczby adwokatów i radców prawnych, którzy będą udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu, co jest niezgodne z art. 10 ust 1 pkt. 1 *u.n.p.p.* Odpowiadając na pytanie o przyczyny niezawarcia liczby adwokatów i radców prawnych w ww. porozumieniach starosta łębski wyjaśnił⁶, że w dniu 20.10.2015r. starosta przekazał dziekanowi Okręgowej Izby Radców Prawnych w Koszalinie oraz Dziekanowi Okręgowej Izby Adwokackiej w Koszalinie projekt trójporezumenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej, który przewidywał określenie liczby radców prawnych i adwokatów, jednakże „*Okręgowa Rada Adwokacka w Koszalinie na dzień otrzymania ww. porozumienia nie dysponowała jednak ostateczną listą adwokatów i ich zastępców wyznaczonych do świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej*”. Powyższe wyjaśnienia wskazują, że powiat łębski dołożył wszelkich starań, aby spełnić wymogi określone w art. 10 *u.n.p.p.* Przy tym nieokreślenie liczby adwokatów i radców prawnych w ww. porozumieniach nie wpłynęło negatywnie na obowiązek zapewnienia równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych w wykonywaniu tego zadania. Na terenie powiatu łębskiego funkcjonują bowiem dwa punkty nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzone przez adwokatów i radców prawnych, z czego jeden prowadzony jest przez adwokatów, drugi zaś przez radców prawnych.

³ Liczbę mieszkańców powiatu, przyjętą według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustaloną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dzieli się przez 25 000, z tym, że mnożnik nie może być mniejszy niż 2 i większy niż 35. Liczbę niecałkowitą zaokrągla się do liczby całkowitej w górę, jeżeli pierwsza cyfra po przecinku jest równa lub wyższa niż 5, albo w dół – jeżeli pierwsza cyfra po przecinku jest niższa niż 5

⁴ Akta kontroli str. 71-73

⁵ Akta kontroli str. 68-70

⁶ Akta kontroli str. 90-98

Ponadto ustalono, że realizując postanowienia ww. porozumień oraz zgodnie z art. 26 ust. 5 *u.n.p.p.*, powiat łęborski zawarł do dnia 31 grudnia 2015r. umowy ze wskazanymi adwokatami oraz radcami prawnymi⁷. Kontrola ww. umów wykazała, że zostały one sporządzone z uwzględnieniem elementów określonych w art. 6 *u.n.p.p.*, tj. zawierają w szczególności: wskazanie miejsca i czasu udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej, określenie wynagrodzenia za udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, określenie sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, informacje o odpowiednim wyposażeniu lokalu, zasady zapewnienia zastępstwa w przypadku niemożności osobistego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i zasady rozwiązywania umowy.

Starosta łęborski wypełnił obowiązek określony w art. 10 ust. 3 *u.n.p.p.* poinformowania wojewody pomorskiego o zawartym porozumieniu z Radą Okręgową Izby Radców Prawnych oraz Okręgową Radą Adwokacką.

Procedura podejmowania czynności w przypadku prowadzenia punktów przez organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego:

Ustalenia dokonane podczas kontroli wykazały, że w celu wykonania obowiązku powierzenia prowadzenia połowy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność pożytku publicznego zarząd powiatu łęborskiego *uchwałą nr 90/2015* ogłosił otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej. Szczegółowa analiza ogłoszenia wykazała, że zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego zawiera ono informacje o rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na jego realizację, zasadach przyznawania dotacji, terminach i warunkach realizacji zadania, terminie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert.

Należy jednak zauważyć, że w ogłoszeniu konkursowym nie wskazano adresu punktu nieodpłatnej pomocy prawnej. W treści ww. ogłoszenia zawarto informację, że punkt pomocy prawnej będzie mieścić się w lokalu wskazanym i udostępnionym bezpłatnie przez powiat. Biorąc pod uwagę fakt, że lokale, w których miała być udzielana nieodpłatna pomoc prawna zostały określone w porozumieniach zawartych z gminami w dniach 14 i 15 października 2015r., a więc przed ogłoszeniem konkursu dla organizacji pozarządowych, powiat miał możliwość wskazania konkretnej lokalizacji punktu nieodpłatnej pomocy prawnej. Zatem powinien był to uczynić, aby organizacje przystępujące do konkursu znały tak istotny warunek jak miejsce, w którym ma być wykonywane zadanie. Stwierdzona powyżej nieprawidłowość nie miała wpływu na ocenę skontrolowanej działalności, jednakże należy w tym miejscu wskazać na potrzebę precyzyjnego określania warunków realizacji zadania publicznego w przeszłości.

W celu zaopiniowania złożonych ofert zarząd powiatu łęborskiego powołał komisję konkursową. W ramach konkursu złożonych zostało 5 ofert włącznie do dnia 1 grudnia 2015r. Ze względu na fakt, iż 4 oferty opatrzone były brakami formalnymi, komisja konkursowa oceniła merytorycznie, po czym pozytywnie zaopiniowała jedną ofertę. W związku z powyższym zarząd powiatu łęborskiego dokonał wyboru oferty złożonej przez Instytut Aktywizacji Regionów, której to organizacji powierzył od dnia 1 stycznia 2016r. prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej.

Należy jednak wskazać, że wybór organizacji pozarządowej nastąpił z naruszeniem terminu określonego w art. 26 ust. 4 *u.n.p.p.* Zgodnie z przywołanym przepisem powinno to nastąpić do dnia 15 grudnia 2015r.

⁷ Akta kontroli str. 55-67

Z dokumentacji przedłożonej podczas kontroli wynika natomiast, że zarząd powiatu łębskiego dokonał wyboru oferty złożonej przez Instytut Aktywizacji Regionów na posiedzeniu zarządu w dniu 16 grudnia 2015r.⁸ Wyjaśniając przyczyny zaistniałej sytuacji, starosta łębski wskazał⁹: *"komisja konkursowa powołana przez Zarząd Powiatu Łębskiego Uchwałą nr 92/2015 z dnia 25 listopada 2015r. w celu zaopiniowania ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu łębskiego w 2016r. zakończyła pracę w dniu 10 grudnia 2015r. sporządzając stosowną opinię, która umieszczona została w porządku obrad najbliższego posiedzenia Zarządu Powiatu Łębskiego. Co do zasady Zarząd Powiatu Łębskiego obraduje w każdą środę tygodnia, tak więc najbliższe posiedzenie, na którym mógł odbyć się wybór oferenta na realizację zadania publicznego przypadł dopiero w następną środę po zakończeniu prac Komisji tj. 16 grudnia 2016r"*.

W dniu 31 grudnia 2015r. powiat łębski zawarł z organizacją pozarządową umowę, która zawiera elementy określone w art. 6 ust.2 pkt 1 i 3-6 ww. ustawy.

Określenie punktów, w których będzie prowadzona nieodpłatna pomoc prawna, harmonogram wskazujący dni i godziny, w których będzie udzielana nieodpłatna pomoc prawna oraz udostępnienie ww. informacji w Biuletynie Informacji Publicznej:

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, że starosta łębski zgodnie z art. 9 ust. 1, w związku z art. 26 ust. 1 *u.n.p.p.* zawarł do dnia 15 października 2015r. porozumienia w celu ustanowienia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w lokalach należących do zasobów gmin. W dniu 14 października 2015r. zawarto porozumienie z gminą miasta Łeby, natomiast w dniu 15 października 2015r. z gminą miasta Łęborka.

Powiat wypełnił obowiązek określony w art. 9 ust. 3 *u.n.p.p.*, udostępniając informacje o określonych punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i harmonogramie wskazującym dni i godziny, w których będzie udzielana nieodpłatna pomoc prawna w Biuletynie Informacji Publicznej. Ustalono, że w powiecie łębskim nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest w następujących miejscach:

Punkty świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej przez adwokatów i radców prawnych prowadzone przez powiat:

1. Łębork, ul. Krzywoustego 1, prowadzony przez adwokata, w poniedziałki, środy i piątki w godz. 15:00 – 19:00; wtorki i czwartki w godz. 9:00 – 13:00;
2. Łeba, ul. Kościuszki 90, prowadzony przez radców prawnych, w poniedziałki, wtorki, środy w godz. 10:00 – 14:00; w czwartki i piątki w godz. 15:00 – 19:00;

Punkt świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez organizację pozarządową Instytut Aktywizacji Regionów :

1. Łębork, ul. Krzywoustego 1, w poniedziałki, środy, piątki w godz. 9:00 – 13:00, wtorki, czwartki w godz. 15:00 – 19:00;

Powyższe lokale spełniają wymogi wynikające z § 5 ust. 1 - 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej

⁸ Akta kontroli str. 10

⁹ Akta kontroli str. 90 - 98

(dalej: rozporządzenie).

Lokale posiadały dostęp do sieci energetycznej, telefonicznej, a także teleinformatycznej. Dodatkowo lokale dysponowały poczekalnią, odrębnym pomieszczeniem umożliwiającym zachowanie dyskrecji przy udzielaniu pomocy prawnej. Wyposażenie lokali zapewniało bezpieczne przechowywanie dokumentów zawierających dane osobowe, uniemożliwiające dostęp do nich osobom nieupoważnionym (szafa zamykana na klucz). Ponadto lokale zostały dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz odpowiednio oznaczone.

Należy jednak wskazać, że w lokalu przy ul. Kościuszki 90 w Łebie nie umieszczono informacji określonej w § 5 ust. 5 *rozporządzenia* tj., w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej pomoc prawna udzielana jest przez adwokatów lub radców prawnych, a które punkty nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzone są przez organizacje pozarządowe, ze wskazaniem danych tych organizacji oraz przez kogo udzielana jest pomoc prawna (adwokat, radca prawny, osoba wymieniona w art.11 pkt 3 ustawy).¹⁰

Zalecenia

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, na podstawie art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej¹¹ (dalej: *ustawa o kontroli*), zalecam:

- umieszczenie w lokalu przy ul. Kościuszki 90 w Łebie informacji określonej w § 5 ust. 5 *rozporządzenia*, tj. wskazującej, w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej pomoc prawna udzielana jest przez adwokata lub radcę prawnego oraz które z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzone są przez organizacje pozarządowe, ze wskazaniem danych tych organizacji oraz czy udzielana w tych punktach nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona przez adwokata, radcę prawnego albo osobę wymienioną w art. 11 ust. 3 *u.n.p.p.*

Na podstawie art. 49 w zw. z art. 46 ust. 3 pkt 3 *ustawy o kontroli* **proszę o przedstawienie, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego dokumentu**, informacji o sposobie wykonania zalecenia wraz z dokumentacją fotograficzną potwierdzającą fakt jego wykonania.

WOJEWODA POMORSKI

Dariusz Drelich

¹⁰ Akta kontroli str. 84 – 87- protokoły oględzin przeprowadzonych w lokalach, w których usytuowane są punkty nieodpłatnej pomocy prawnej

¹¹ Dz.U. Nr 185, poz. 1092.